

Norādījumi

Iepazīsties ar uzdevumiem darba lapā un atbildes ieraksti atbilžu lapā. Ja nepieciešams, darba lapā veic piezīmes. Vērtēs tikai atbilžu lapā veiktos ierakstus.

1. uzdevums (5 punkti)

1.1. (3 punkti) *Izvēlies katrai revolūcijai atbilstošā notikuma burtu! (Uzmanību! Trīs atbildes ir liekas.)*

Revolūcija	Atbildes burts	Notikums
1 Franču revolūcija		A Asiņainā svētdiena
2 Februāra revolūcija Krievijā		B Bastīlijas ieņemšana
3 1905. gada revolūcija		C dekabristu sacelšanās
		D boļševiku (lielinieku) nākšana pie varas
		E Parīzes komūna
		F Pagaidu valdības izveidošana

1.2. (2 punkti) *Uzraksti vienai no piedāvātajām revolūcijām divus cēloņus! Atbildes sākumā uzraksti revolūciju!*

2. uzdevums (5 punkti)

Izpildi prasīto!

2.1. (1 punkts) Kura kara rezultātā Vidzeme un Rīga nonāca Zviedrijas sastāvā?

- A Polijas–Lietuvas un Zviedrijas kara laikā.
- B Septiņgadu kara laikā.
- C Livonijas kara laikā.
- D Napoleona karu laikā.

2.2. (1 punkts) Dominējošā konfesija Zviedrijā ir luterānisms. Kuru Eiropas notikumu rezultātā izveidojās šī konfesija?

- A Lielā shizma.
- B Kontreformācija.
- C Jezuītu darbība.
- D Reformācija.

2.3. (3 punkti) Izskaidro, kāpēc arī Kurzemes–Zemgales hercogistē dominējošā konfesija bija luterānisms!

3. uzdevums (5 punkti)**3.1. (1 punkts)** Kādas ir Lielā Ziemeļu kara sekas?

- A** Latgales nonākšana Krievijas impērijā, Polijas–Lietuvas palīdzības lūgums Zviedrijai.
- B** Visas Latvijas teritorijas nonākšana Krievijas impērijā, Krievijas vienošanās ar Zviedriju par turpmāko sadarbību.
- C** Vidzemes nonākšana Krievijas impērijā, Polijas–Lietuvas nonākšana atkarībā no Krievijas impērijas.
- D** Vidzemes nonākšana Krievijas impērijas teritorijā, Zviedrijas ietekmes Baltijas jūras reģionā mazināšanās.

3.2. (1 punkts) Kas raksturo starpvalstu attiecības Napoleona karu laikā?

- A** Izolacionisma politika.
- B** Valstu koalīciju veidošanās.
- C** Nomierināšanas politika.
- D** Cīņa starp Habsburgiem un Burboniem.

3.3. (1 punkts) Kādas bija Napoleona karu sekas?

- A** Eiropā sākās reakcijas un restaurācijas process.
- B** Visas Eiropas valstis pieņēma konstitūcijas.
- C** Francijas sabiedrība atteicās no monarhijas.
- D** Aizsākās Polijas–Lietuvas dalīšana.

3.4. (1 punkts) Kādas pārmaiņas sabiedrībā notiek pēc ASV Pilsoņu kara?

- A** Sākas dekolonizācija.
- B** Absolūtisma izveidošana.
- C** Ievieš sauso likumu.
- D** Verdzības atcelšana.

3.5. (1 punkts) Kura kara sekas raksturo apgalvojums: „Karš daudzās valstīs ievērojami mainīja un palielināja sievietes lomu sabiedrībā – līdz pat juridiskai līdztiesībai”?

- A** Napoleona kari.
- B** ASV Neatkarības karš.
- C** Pirmais pasaules karš.
- D** Otrais pasaules karš.

4. uzdevums (7 punkti)

Izpēti 1918. un 1919. gada plakātus (A un B), izlasi informāciju (C) un izpildi prasīto!

A

Turat par visu augstāk Latvijas brīvības karogu! Latvijas pilsoņi! Parakstāties uz Latvijas Neatkarības iekšējā termiņa iekšējo 1918. g. 5% aizņēmumu!

B

Parādat savu tēvijas mīlestību darbos! Latvijas pilsoņi! Parakstāties uz Latvijas neatkarības iekšējā termiņa iekšējo 1919. g. 5% aizņēmumu!

C

Zelta fonda dibinātāja un iniciatore, rakstniece Īvande Kaija, avīzes „Latvijas Sargs” 1919. gada 5. novembra numurā, uzsaukumā „Latvju sievietes!” raksta: „Atdodiet valstij savu zeltu un dārgakmeņus, un sudrablietas, kuras kaunīgi slēpjat no atklātības. Atdodiet visu bez atlikuma! Ja Latvija pastāvēs, tad tā jums kā līdztiesīgiem pilsoņiem atdos visu atpakaļ ar uzviju savās saulainās dienās; ja tā nepastāvēs – tad tā izputēs, un tad jūs, kā citu tautu verdzenes, varēsāt klāt savas galvas ar pelniem un slīgt klusās vaimanās.”

4.1. (1 punkts) Izpēti plakātus A un B! Nosaki, kāds bija plakātu izdošanas mērķis, un atzīmē pareizo atbildi!

- A Turēt augstāk Latvijas brīvības karogu.
- B Samaksāt Pirmā pasaules kara zaudējumus.
- C Finansēt jaunizveidotās valsts pamatvajadzības.
- D Izveidot zelta fondu.

4.2. (1 punkts) Nosaki, kura notikuma dēļ mainījies plakāta vizuālais vēstījums!

- A Strēlnieku bataljonu dibināšana.
- B Ziemassvētku kaujas.
- C Latvijas Neatkarības karš (Brīvības cīņas).
- D Cīņas Kurzemes katlā.

4.3. (2 punkti) Salīdzini, kāda ir atšķirība starp plakātos un tekstā pausto vēstījumu!

4.4. (3 punkti) Skaidro, kādi simboli plakātos un tekstā tiek izmantoti sabiedrības uzrunāšanai!

5. uzdevums (2 punkti)**Nosaki, kuras ideoloģijas raksturotas tekstos!**

5.1. (1 punkts) „19. gadsimtā tā sludināja, ka nav jābūt tradīciju gūsteknim un nav mūžīgi jāpakļaujas monarhu varai, visiem cilvēkiem ir vienlīdzīgas tiesības, kas valdniekiem jārespektē, bet varas uzdevums ir nodrošināt tādu likumisko formātu (piemēram, konstitūciju), kurš garantē pilsoņu tiesības, iespējas visiem cilvēkiem attīstīt savas spējas.”

(Ostrovskā, I., Daukšte, V. „Eiropas ideja un idejas Eiropā”. 2014.)

- A Liberālisms.
- B Konservatīvisms.
- C Nacionālisms.
- D Komunisms.

5.2. (1 punkts) „Tradīcija ir viens no šīs ideoloģijas centrālajiem elementiem. Tiek uzskatīts, ka sabiedrība ir nevis cilvēku brīvās gribas izpausme, bet gan dabisks un vienots veselums, kas vienmēr pastāvējis, lai nodrošinātu mieru un kārtību. Sabiedrību uztur kopīgas vērtības un kultūra.”

(Ikstens, J., Catlaks, G. „Politika un tiesības”. 2003.)

- A Liberālisms.
- B Konservatīvisms.
- C Nacionālisms.
- D Komunisms.

6. uzdevums (4 punkti)**Izlasi tekstu un izpildi prasīto!**

Juris Alunāns sniedzis svarīgu ieguldījumu latviešu literārās valodas izveidē, stiprināja zinātniskās metodes valodniecībā, veltīja lielu uzmanību latviešu valodas kultūras izkopšanai un vārddarināšanai. Viņš vērsās pret konservatīvajiem Baltijas vācu oponentiem, īpaši mācītājiem un Latviešu literārās biedrības locekļiem, kuru aktivitātēs saskatīja ierobežojošas tendences latviešu kultūras attīstībai.

6.1. (1 punkts) Kurš ideoloģiskais strāvojums aprakstīts?

- A Jaunlatvieši.
- B Jaunā strāva.
- C Dievturi.
- D Cionisti.

6.2. (1 punkts) Kāda ir galvenā tekstā paustā ideja?

- A Reliģiskā tolerance.
- B Dzimumu līdztiesība.
- C Rasu segregācijas likvidēšana.
- D Latviešu etniskā un nacionālā līdztiesība.

6.3. (2 punkti) Novērtē kustības nozīmi Latvijas teritorijā 19. gadsimta otrajā pusē!

Neaizmirsti ierakstīt atbildes 1. daļas atbilžu lapā!

2. daļa. Argumentēšana

Argumentētā atbilde (20 punkti)

Izvēlies vienu tematu un, izmantojot savas vēstures zināšanas un izpratni, argumentē, vai piekrīti vai nepiekrīti šim viedoklim!

Veidojot strukturētu atbildi, ievēro šādus nosacījumus:

- formulē apgalvojumu un pretējo apgalvojumu (konkurējošo apgalvojumu);
- pamato apgalvojumu, pierādot to ar faktiem;
- pamato pretējo apgalvojumu (konkurējošo apgalvojumu), izmantojot faktus un atspēko to;
- lieto precīzus vēstures zinātnei atbilstošus faktus un terminus.

Temati.

1. Franču revolūcijas ieguvumi bija lielāki nekā zaudējumi.
2. Vācbaltu muižniecība 19. gadsimtā nevēlējās pieļaut latviešu zemnieku politisko un ekonomisko patstāvību.
3. K. Ulmaņa autoritārajam režīmam bija iecietīga attieksme pret mazākumtautībām.

Uzmetums (netiek vērtēts)

Apgalvojums:
Fakti pamatojuma pierādījumam:
Pamatojums:

Pretējais apgalvojums:
Fakti pamatojuma pierādījumam:
Pamatojums:

3. uzdevums (5 punkti). Ar „X” atzīmē izvēlēto!

	A	B	C	D		A	B	C	D
3.1.	☐	☐	☐	☐	<i>Kļūdu labojumam</i> 	☐	☐	☐	☐
3.2.	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
3.3.	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
3.4.	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
3.5.	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐

4. uzdevums (7 punkti). Ar „X” atzīmē izvēlēto!

	A	B	C	D		A	B	C	D
4.1.	☐	☐	☐	☐	<i>Kļūdu labojumam</i> 	☐	☐	☐	☐
4.2.	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐

4.3.

4.4.

5. uzdevums (2 punkti). Ar „X” atzīmē izvēlēto!

	A	B	C	D		A	B	C	D
5.1.	☐	☐	☐	☐	<i>Kļūdu labojumam</i> 	☐	☐	☐	☐
5.2.	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐

6. uzdevums (4 punkti). Ar „X” atzīmē izvēlēto!

	A	B	C	D		A	B	C	D
6.1.	☐	☐	☐	☐	<i>Kļūdu labojumam</i> 	☐	☐	☐	☐
6.2.	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐

6.3.

EKSĀMENS VĒSTURĒ

(augstākais mācību satura

apgaves līmenis)

2024

SKOLĒNA DARBA LAPA

3. daļa. Vēstures avotu analīze**4. daļa Viedokļa analīze****3. daļa Vēstures avotu analīze****Norādījumi**

Iepazīsties ar uzdevumiem darba lapā un atbildes ieraksti atbilžu lapā. Ja nepieciešams, darba lapā veic piezīmes. Vērtēs tikai atbilžu lapā veiktos ierakstus.

Izlasi dotos vēstures avotus un izpildi prasīto!**Avots A. Fragmenti no Latvijas Tautas frontes (LTF) statūtiem**

4. LTF par savas darbības mērķi uzskata patiesas tautvaldības un demokrātiskas, tiesiskas valsts izveidošanu, Latvijas ekonomikas un kultūras uzplaukumu, nacionālo problēmu noregulēšanu.

5. LTF galvenais uzdevums ir panākt, lai

– valsts un sabiedriskā dzīve tiktu demokratizēta un nostiprinātos attīstītos atklātums [*glastnostj*];

– republika kļūtu patiesi suverēna;

– tiktu attīstītas un garantētas cilvēktiesības un pilsoņtiesības;

– saglabātos un vairotos Latvijas un visu tajā dzīvojošo tautu tautību kultūras bagātības; [..]

– Latvija kļūtu politiski un ekonomiski patstāvīga, tās sabiedriskais kopprodukts tiktu taisnīgi sadalīts; [..]

– vide tiktu radikāli atveseļota;

– nekavējoties tiktu izbeigta imigrācija no citām republikām un normalizēts demogrāfiskais stāvoklis;

– visas republikā dzīvojošās tautības varētu līdztiesīgi un lietišķi sadarboties un tiktu nodrošināta pamatnācījas saglabāšana un attīstība.

7. [..] Latvijas Tautas fronte nav pakļauta citām organizācijām un iestādēm. Komunistiskā partija un citas sabiedriskas organizācijas ar LTF sadarbojas galvenokārt ar savu biedru – LTF dalībnieku – starpniecību.

(Statūti pieņemti LTF pirmajā kongresā 1988. gada 9. oktobrī un publicēti kopā ar programmu 1989. gadā)

Avots B. Fragments no Latvijas PSR darbaļaužu Internacionālās frontes statūtiem

Latvijas PSR darbaļaužu iniciatīvas rezultātā izveidojusies brīvprātīga sabiedriska organizācija (Interfronte) ar mērķi konsolidēt un aktivizēt republikas sabiedrības veselīgos spēkus pārbūves veikšanai, kuru uzsāka un turpina vadīt PSKP. Interfronte savās rindās apvieno strādniekus, zemniekus, inteligenci, kalpotājus, skolēnus, studentus un pensionārus neatkarīgi no to tautības un rases, partijas piederības un reliģiskās pārliecības. Interfronte atzīst PSKP vadošo lomu sabiedrībā, uzskata Komunistisko partiju par pārbūves politikas centru. Tā darbojas patstāvīgi un demokrātiski, atbilstoši PSRS un Latvijas PSR Konstitūcijām, Padomju Savienības un republikas likumdošanai, Interfrontes Deklarācijai un Statūtiem, sadarbojas ar partijas, padomju un citiem valsts orgāniem, darba kolektīvu padomēm, sabiedriskajām, sabiedriski politiskajām organizācijām, kurām ir kopēji mērķi un uzdevumi ar Interfronti.

I. PAMATUZDEVUMI

1. Celt iedzīvotāju dzīves līmeni un aizstāvēt viņu sociālās intereses.

2. Nodrošināt tālāku jebkuras Padomju Latvijas tautas un tautības brīvu attīstību, uz internacionālisma pamatiem stiprināt tautu draudzību un sadarbību.

3. Sniegt nepieciešamo atbalstu Latvijas PSR ekonomiskās patstāvības iegūšanai vienotā PSRS tautsaimniecības kompleksa ietvaros.

4. Aizsargāt apkārtējo vidi un cīnīties par tās ekoloģisko tīrību.

5. Aktīvi cīnīties ar birokrātismu un ekstrēmismu, sociālo netaisnību; staļinisma, šovinisma, antisemitisma un citu nacionālo naida formu izpausmēm.

6. Aizstāvēt jebkuras tautības pilsoņu tiesības atbilstoši starptautiskajiem un padomju likumdošanas aktiem.

7. Veicināt visu Padomju Latvijas tautu nacionālās pašapziņas attīstību, ievērojot nepieciešamību celt to politiskās, tiesiskās, ekonomiskās un ekoloģiskās kultūras līmeni.

8. Pilnveidot sociālistisko demokrātiju un nodrošināt atklātumu.

(„Cīņa”, 1989. gada 19. februāris)

Avots C. Interfrontes aktīvista Anatolija Belaičuka referāts Interfrontes dibināšanas kongresā 1989. gada 7. janvārī

Tajā pašā laikā zem atsevišķiem LTF Programmas punktiem lielākā daļa iedzīvotāju nevarēja parakstīties, tātad nevarēja arī iestāties Tautas frontē. Šādos apstākļos sāka veidoties Latvijas PSR darbaļaužu Internacionālā fronte.

Atšķiras Interfrontes un Tautas frontes viedokļi attiecībā uz PSKP vadošo lomu sabiedrībā un uz internacionālisma un PSRS federācijas nesatricināmības principiem. Ir domstarpības jautājumos par valsts valodu statusu un valodu lietošanas noteikumiem republikā, par attieksmi pret karaspēka formējumiem un militāro apmācību, pret prasību direktīvā kārtā noteikt konkrētu nacionālo pārstāvību republikas Augstākajā Padomē. Nav vienprātības arī attiecībā uz darba metodēm. [...]

Interfronte ir sabiedriska organizācija, kas par savu uzdevumu neizvirza varas pārņemšanu mūsu republikā. Atšķirība starp sabiedriskajām un politiskajām organizācijām ir tieši tāda, ka politiskās organizācijas (partijas) sev izvirza šādu uzdevumu.

Deklarācijas projektā norādīts, ka Interfronte atzīst PSKP vadošo lomu sabiedrībā. To diktē šādi apstākļi: – visās mūsu vēstures peripetijās, ar visām traģiskajām kļūdām, deformācijām un maldiem PSKP vienmēr bijusi un joprojām ir sociālistisko vērtību galvenā nesēja;

– tagad izvērstā pārbūvē ir PSKP iniciatīvas rezultāts un tiek īstenota tās vadībā. Ja mēs gribam, lai pārbūve uzvarētu, ir nepieciešams atzīt PSKP vadošo lomu.

Kāpēc tagadējie Interfrontes piekritēji nav iestājušies Latvijas Tautas frontē? Tam ir daudz iemeslu, un proti:

– iedzīvotāju politiskā aktivitāte, ko nebija iespējams likt lietā sakarā ar to, ka radošo savienību un Latvijas Tautas frontes ierosinātajām akcijām pārbūves īstenošanā mūsu republikā piemīt tīri nacionāla nokrāsa;

– apdullinošais iespaids, ko uz daudziem no mums atstāja atsevišķu LTF kongresa delegātu runas, kuras atbalstīja faktiski visi klātesošie.

(„Padomju Jaunatne”, 1989. gada 10. janvāris, Nr. 7)

Avots D. Latvijas Tautas frontes Domes paziņojums par Latvijas PSR darbaļaužu Internacionālās frontes dibināšanas kongresu

1989. gada 7. un 8. janvārī Rīgā notika Latvijas PSR darbaļaužu Internacionālās frontes dibināšanas kongress. Kongresā pieņemtie dokumenti prasīs rūpīgu analīzi, taču pati kongresa gaita liek konstatēt, ka tas ir solis atpakaļ salīdzinājumā ar Latvijas Tautu forumā aizsākto visu tautu konsolidāciju. Kongresa organizācijas komitejas apgalvojumi, ka Interfronte ir tikai sabiedriska organizācija, ir nepamatoti, jo deklarācijas projekts, ziņojumu un delegātu runu nostādnes pierāda, ka Interfronte ir tipiska sabiedriski politiska organizācija. Kongresa delegātu sociālais sastāvs liecina, ka to kodolu – piecas sestdaļas no kopējā delegātu skaita – veido pārvaldes aparāta darbinieki, un tieši šā posma sociāli politiskās intereses atspoguļojās delegātu runās. Tieši šis apstāklis noteica runu idejisko saturu un pretpārbūves ievirzi, nevēlēšanos atteikties no stalinisma un stagnācijas periodu stereotipiem. Runa ir par partijas uzsākto politisko un ekonomisko reformu, visas sabiedriskās dzīves radikālas demokratizācijas un atklātuma kursa prefinieku konsolidāciju. Vairums delegātu savās runās praktiski ignorēja republikas un tās pamatiedzīvotāju vitāli svarīgās, likumīgās intereses, tās republikas intereses, kuru viņi dēvē par savu māju, tādējādi devalvējot pašu organizācijas nosaukumu un kongresa delegātu paziņojumus par viņu Internacionālismu.

Mēs neliekam vienlīdzības zīmi starp Interfrontes kongresā teiktajām runām un krievu tautas attieksmi pret pārbūves procesiem republikā un aicinām nepadziļināt šķelšanos starp Latvijas tautām. Valde ir pārliecināta, ka katrs patstāvīgi domājošs un strādājošs pilsonis, neatkarīgi no savas nacionālās piederības, nevar stāvēt sāņus no konstruktīvas cīņas par visu Latvijā dzīvojošo tautu gaišāku nākotni.

Rīgā, 1989. gada 10. janvārī

(„Padomju Jaunatne”, 1989. gada 17. janvāris)

1. uzdevums (3 punkti)

Uzraksti trīs kritērijus, pēc kuriem izvērtēsi vēstures avotu ticamību!

2. uzdevums (8 punkti)

Izvērtē vēstures avotus un atbildi uz jautājumiem!

2.1. (2 punkti) Paskaidro, kādi bija visu avotu tapšanas vēsturiskie apstākļi!

2.2. (3 punkti) Nosaki, ar kādu mērķi ir radīti avoti!

2.3. (3 punkti) Paskaidro, kādi faktori jāņem vērā, izmantojot Atmodas laika vēstures avotus!

3. uzdevums (14 punkti)

Salīdzini vēstures avotu sniegto informāciju un atbildi uz jautājumiem!

3.1. (4 punkti) Paskaidro, kādas „pārbūves” procesa izpausmes atrodamas avotos!

3.2. (4 punkti) Izskaidro, kā, ņemot vērā vēsturisko kontekstu, var interpretēt fragmentus:

„[...] LTF galvenais uzdevums ir panākt, lai **vide tiktū radikāli atveseļota** [...]” (avots A),

„[...] **visās mūsu vēstures peripetijās, ar visām traģiskajām kļūdām, deformācijām un maldiem** PSKP vienmēr bijusi un joprojām ir sociālistisko vērtību galvenā nesēja [...]” (avots C)!

3.3. (6 punkti) Salīdzini avotos minēto LTF un Interfrontes attieksmi pret Latvijā risināmajiem sabiedriski politiskajiem jautājumiem!

Neaizmirsti ierakstīt atbildes 3. daļas atbilžu lapā!

4. daļa Viedokļa analīze

Norādījumi

Iepazīsties ar uzdevumiem darba lapā un atbildes ieraksti atbilžu lapā. Ja nepieciešams, darba lapā veic piezīmes. Vērtēs tikai atbilžu lapā veiktos ierakstus.

Izlasi vēsturnieka viedokli un izpildi prasīto!

Dr. hist. Gints Apals ir dzimis Rīgā 1965. gadā. Studējis vēsturi Latvijas Universitātē. Zināšanas papildinātas Stokholmas Universitātes Baltijas studiju centrā. No 1990. gada strādājis Latvijas Vēstures institūtā, kur 1994. gadā ieguvis doktora grādu, aizstāvot promocijas darbu par latviešu nacionālo kustību 19. gadsimtā.

Baltijas muižniecības un jaunlatviešu konflikta rezultātā impērijas valdība nolēma Baltijas provincēs veikt revīziju, ko vadīja senators Nikolajs Manaseins. Revīzijas sekas bija pilnīga Baltijas integrācija Krievijas pārvaldes sistēmā un pārkrievošanas politika. Krievijas valdība pilnībā izmantoja situāciju, kad latvieši un vācbaltiešu elite bija savstarpēji bloķējuši otra centienus, izmantojot Baltijas sabiedrības iekšējās pretrunas, lai izdarītu to, ko jau vairākus gadu desmitus bija ieteikuši slavofili.

Pārkrievošanas politikas sākums 80. gados izsauca tektoniskas sociālas pārmaiņas. Tas radīja pamatu vācbaltiešu kopienas konsolidācijai. Ja pirms tam sociālekonomisko interešu atšķirību dēļ elite distancējās no zemākajiem slāņiem, tad vēršanās pret vācu valodu, vācisko administrāciju un luterisko baznīcu izvirzīja priekšplānā kopīgas intereses. Tas skāra visus vācbaltiešus. Radās priekšnoteikumi, lai vācbaltiešu augstie un zemie slāņi pamazām saliedētos.

1888. gadā Baltijas provincēs reorganizēja policijas darbu, bet 1889. gadā sākās Krievijas impērijas tieslietu sistēmas ieviešana, policijas un tiesu darbā kā vienīgo ieviešot krievu valodu. No 1885. līdz 1890. gadam visās skolās un augstskolās notika pāreja uz mācībām krievu valodā. Šajā laikā latviešu sabiedrība pilnīgi nespēja reaģēt uz pārkrievošanu. Bija noticis tas, ko daudzi jaunlatvieši un Rīgas Latviešu biedrības vadoni prasīja jau gandrīz 20 gadus. Alternatīvas taktikas un stratēģijas latviešu nacionālajai kustībai nemaz nebija.

Vācbaltiešiem, kuri gribēja saglabāt savu noteicošo lomu pilsētās un valsts pārvaldē, neatlika nekas cits, kā mācīties krievu valodu, bet tiem, kuri tam nebija gatavi, bija jādodas iekšējā emigrācijā uz savu lauku muižu vai ārējā emigrācijā uz Vāciju. Baltijas autonomija bija sagrauta, tās elite zaudēja varas monopoli. Muižniecība zaudēja daļu savu privilēģiju un kļuva par Krievijas varas vertikāles pagarinājumu.

Visumā vācbaltiešu elite jaunajiem apstākļiem piemērojās labāk nekā latvieši un, balstoties uz lojalitāti Krievijas tronim, spēja saglabāt privilēģijas. Landtāgi kā pārvaldes struktūra turpināja pastāvēt, simbolizējot Baltijas provinču atšķirīgo statusu Krievijas valstī. Muižniecībai nebija jādalās ar faktisko varu lauku apvidos. Varas monopols bruka lēnām. Aristokrātijas politiskā pieredze un sakari galmā ļāva izdzīvot daudz sekmīgāk nekā politiski naivajiem latviešu tautiskās kustības vadoņiem, kuriem trūka pieredzes un pieejas impērijas valdošajām aprindām.

(Apals, G., Zanders, M. „Latvieši, vācbaltieši un Krievija”. Rīga: Aminori, 2020.)

- 1. uzdevums (4 punkti).** Nosaki četras pārkrievošanas politikas sekas Baltijā, kuras min G. Apals!
- 2. uzdevums (4 punkti).** Skaidro, kā vēsturnieks pamato, kāpēc Krievija realizēja šādu politiku Baltijas provincēs!
- 3. uzdevums (8 punkti).** Pamato autora uzskatus, ka pārkrievošanas sekas atšķirīgi ietekmēja vācbaltiešu un latviešu sabiedrību!
- 4. uzdevums (8 punkti).** Izvērtē pārkrievošanas politikas seku ilgtermiņa ietekmi uz Baltijas reģiona vēstures attīstību!

Neaizmirsti ierakstīt atbildes 4. daļas atbilžu lapā!

3. uzdevums (14 punkti).

3.1.

3.2.

„[...] LTF galvenais uzdevums ir panākt, lai **vide tiktu radikāli atveseļota** [...]” (Avots A)

„[...] **visās mūsu vēstures peripetijās, ar visām traģiskajām kļūdām, deformācijām un maldiem** PSKP vienmēr bijusi un joprojām ir sociālistisko vērtību galvenā nesēja [...]” (Avots C)

3.3.

Sabiedriski politiskie jautājumi	LTF	Interfronte

3. uzdevums (8 punkti)

Blank lined area for the answer to question 3.

4. uzdevums (8 punkti)

Blank lined area for the answer to question 4.